

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs II.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

nongestare mollia vestimenta, Matth. II. v. 8. non conficere pulvillos hominibus, Ezech. 13. v. 18. indicavit hoc Dominus, Ezech. 3. v. 9. *Ut adamantem & silicem dedi faciem tuam, ne timeas eos.*

ARTICULUS II.

DE HÆRETICIS ET HOSTIBUS Ecclesiæ.

HÆRETICI SUNT

1567. *Instar Balaam*, Apoc. 2. v. 14. Fallacium *Jabaonitarum*, Jos. 9. *Joabi*, 2. Sam. 20. v. 10.

1. *Sunt instar Balaam*, 1. quia docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israel: Scandalum illud erat Idolothythorum. Hæresis est nihil aliud, quàm Idolothyton, alienus ignis, quem Deus igni vindicat, ut typicè monstratum, Lev. 10. v. 1. 1. Cor. 10. v. 14.

2. *Docebat edere*: Hæretici docent edere cibum doctrinæ falsæ pestiferum: Et ut cibum capiunt, qui voluntatem Dei faciunt, Joh. 4. v. 34. Ille autem voluntatem Dei facit, qui doctrinam Dei cognoscit, Joh. 7, 17. Sic contra cibum Dei non capit, qui nec voluntatem Dei cognoscit, nec doctrinam: Hujus autem causæ mali sunt hæretici, & ita docent edere cibum Diaboli.

3. *Docebat fornicari*: Spiritualiter docent fornicari hæretici, cum à vero Deo homines abducunt.

4. *Sunt instar Jabaonitarum*. Hæretica doctrina est panis ille vetus, & panni lacerati, quos Jabaonitæ ostentarunt. Mancipia facti Jabaonitæ: Æterna erunt hæretici pertinaces Satanæ mancipia.

3. *Sunt*

3. *Sunt instar foabi*, qui gladium manu tenens occultansque osculum Amasi fixit, qui osculo intentus, non gladio fuit: Homines hæreticorum blanditiis osculis intenti, 2. Tim. 3. v. 6. non gladii doctrinæ hæreticæ, qui animas vulnerant, spiritualiter occidunt. Oscula ergò fuge hæreticorum, oscula enim meretricia sunt: Oscula hæc oris sunt vulnera animæ, & perpetui doloris.

FALSI DOCTORES LUPI,

Matth. 7. 15. Act. 20. 29.

1568. 1. *Lesione*. Lupus quicquid pede terit, vivere non potest: ita pseudodoctores, quoscunq; doctrinâ pestiferâ corrumpunt, vivere nequeunt spiritualiter, Ps. 59. v. 13. Ps. 55. v. 12. Ps. 24. v. 4. Ut doctorum Evangelicorum pedes salutiferi, Esa. 52. v. 7. Rom. 10. v. 15. ita hæreticorum luporum pedes sunt pestiferi.

2. *Preparatione*. Ad prædam exiturus dentes acuit herbâ quâdam origano. Sic falsi prophetæ falsis scripturæ interpretationibus se præparant ad lacerandas animas. Est enim scriptura commune pallium hæreticorum, abundantium salutiferâ verbi divini herbâ: ita Satanas, Matth. 4. *scriptum est*: ita lupus infernalis acuens dentes scripturæ herbâ.

3. *Præda tempore*. Noctu enim maximè grassantur lupi: ita falsi doctores noctu grassantur, cum homines dormiunt, Matth. 13. v. 25. Ad vesperam lupi vastant. Jer. 5. v. 6. Ecclesiæ vineam & ovile lupi hæretici ad mundi vesperam maximè vastant, Matth. 24. v. 24.

4. *Astutiâ*. Animalia cornuta à tergo invadit, & caulas ingressurus adversò ventò ambulat, ne odorem ejus sentiant canes: ita falsi vates fraude agunt, 2. Tim. 3. v. 6. & virus occultant, ne à pastoribus deprehendantur: *Vestitum ovium induunt*, Matth. 7. v. 15.

3. *Unione*

5. *Unione.* Lupi enim fugientes & fluvium tranantes caudas præcedentium mordicus apprehendunt. Ita falsi doctores capitibus quidem divisi, caudis tamen coherent, ut Simsonis vulpeculæ, Judic. 15. vers. 4. 5. Calviniani & Pontificii nuper nati Jesuitæ senserint Orthodoxè, nihilque desiderarint in nostra de Christo sententia, in oppugnanda majestate Christi amicè conspirant, cum ante nobiscum.

6. *Sedulitate.* Prædæ inhians inihanti ore obambulat semper: ita falsi doctores semper intenti sunt, ut faciant filios Gehennæ, Matth. 23. v. 15.

7. *Ovis & lupi dissensione,* cum in vita, tum post mortem: Sic nulla potest concordia inter eos esse, quorum est diversa fides. Quæ communicio lucis cum tenebris? unio ovis cum lupis.

8. *Gladii & lapidum consuetus aversatione.* Sic falsi doctores gladium spiritus verbi Dei fugiunt, Eph. 6. sed nec scripturarum collationem ferre possunt, quæ cum lapidum consuetu atque ictu, quem lupus fugit, conferri potest. Eundem lupum sono tibie concitato terri, autor Ælian. lib. 11. cap. 28. Verbi divini tibia hæretici terrentur.

9. *Lupi dispersione:* Lupus dispergit oves, rapitque eas, Joh. 10. v. 12. Hæretici dispergunt oves, fidei unitatem lacerando, rapiunt eas, solatio spirituali spoliando.

HÆRETICI SUNT LOCUSTIS

similes.

1569. Apoc. 9. Hæretiarum comparantur locustis.

1. Dicuntur autem *ex fumo progressæ fuisse:* Sic

1. Hæretici damnatas antecessorum doctrinas recudere & velut è cineribus excitare solent.

2. *Fumus*

2. *Fumus autem oculis nocet, iisque lucem eripit:* ita hæreses oculis fidei spiritualibus nocent, quibus lucem divinæ cognitionis eripere cupiunt, quando eam obscurant.

3. *Ex fumo progressæ locustæ, quia ex nubilo rationis humanæ cerebro hæreses oriuntur.*

4. *Fumus obscuravit solem, aeremque:* d. l. Apoc. v. 2. Ita hæreses obscurant solem justitiæ Christum, illustratumque ab eodem Evangelii aerem, quem ille sua luce illuminat.

II. *Potestatem mordendi acceperunt.* Hæreses enim à Deo, ut justo iudice, 2. Thess. 2. v. II. immittuntur. Conf. 1. Reg. 22. v. 19. seq. Ezech. 20. v. 24. & conscientiam mordentur.

III. *Scorpionibus sunt similes.* 1. Quia horum venenum primo blanditur, cum instillatur per morsum, & somnum inducit, ita etiam hæreses blandum venenum spargunt, quod æternæ mortis somnum animabus inducit.

2. *Scorpio sub omni lapide insidiatur: ita hæretici ubique insidiantur.*

3. *Scorpii in facie blandi, in cauda lethales:* Sic hæretici v. 10. d. l. Apoc.

4. *Gramen & quicquid viridium est arborum, exedere non possunt locustæ, sed homines solum sigillo Dei carentes: ita hæresibus, electi Dei, fide simplici virentes non læduntur, Matth. 24. v. 24. sed duntaxat homines sigillo illo Dei, 2. Tim. 2. v. 19. carentes. Hi sunt hypocritæ, quos Dominus non novit, Matth. 7. v. 23.*

5. *Cruciari debebant locustæ.* Hic enim hæresium effectus, ut mentes hominum crucient, quando vario doctrinæ vento impelluntur, Eph. 4. vers. 4. conturbantur, Gal. 1. v. 7. conciduntur, Phil. 3. v. 2. pervertuntur.

tuntur, Act. 15. v. 24. Nulla in hæreticis fidei solida hypostasis est.

6. *Tota forma militaris apparet.* Dicuntur enim similes esse *equis* ad bellum paratis, *loricis* munitæ strepitum equorum militarium adæquantes: Sic hæretici, ubi verbis nil proficiunt, ad ferrum convertuntur & arma. Equi simul notant diligentiam indefessam hæreticorum, Matth. 23. v. 15. Loricæ Scripturæ S. ostentationem.

7. *Quasi aureas coronas gestarunt.* Hæ externum hæresium splendorem notant, cum velut aurum splendent, & tamen scoria sunt.

8. *Facies velut hominum facies fuit, & capilli feminei:* Quò typò blanditiæ, & imposturæ significantur, 2. Tim. 3. v. 6. Dentes earum leonis sunt. Nam ubi hæretici improvidas animas effascinarunt, lacerant eas postea, ut lupi rapaces, ut leones sævi.

9. *Ducem habuerunt principem* abyssi Abaddon. Ille Satanas est pater mendacii, spiritus fallax, princeps tenebrarum, , verus perditor animæ & corporis. Vide supra de malis angelis.

HÆRETICI.

1570. Sunt instar parietum leproforum, Lev. 14. v. 37. qui non tangendi, sed vitandi. Ita quisquis hæreticum tangit, hoc est, cum eo, præter charitatem necessitatemque, versatur, polluitur & præcepto Apostoli refragatur, Tit, 3. v. 10. Nec incommode lepræ indoles hæresi comparari potest, facileque applicari. Vide supra: Peccatum est lepra.

HÆ-

HÆRETICI RANÆ.

1571. Apoc. 16. v. 13. Hæretici comparantur ranis:

1. *Ratione processionis.* Dicuntur enim ex ore Draconis progredi. Draco ille Diabolus est, rufus ille stans ante mulierem, h. e. Ecclesiam, Apoc. 12. v. 4. c. 13. v. 1. c. 20. v. 2. Ex hujus ore: os est Diaboli, qui mendax ab initio est, Joh. 8. v. 44. & spiritus mendax in ore Prophetarum, 1. Reg. 22.

2. *Loquacitatis.* Rana est animal loquacissimum; ita hæretici garruli sunt.

3. *Abfconsionis.* Dicitur enim hyemis tempore in rimis se abscondere: ita in persecutionibus hæretici sibi non semper constant; ut mercenarii fugiunt, oves relinquunt.

4. *Silentii.* Dicuntur ranæ ad lucernam in ripa positam, confestim conticescere. Sic hæretici ad lucernam verbi obmutescunt.

5. *Aquarum palustrium delectationis.* Sic hæretici limpidos Scripturarum fontes spernunt, & lacunis suis palustribus delectantur.

6. *Piscationis.* Est enim genus ranarum, quas piscatrices vocant, quæ limo se occultant, & pilis pisciculos capiunt: ita hæretici in limo hæreticæ pravitatis se occultant, & parvos in fide capiunt.

HÆRETICI SUNT VULPES.

1572. 1. *Astutia*, quæ in vulpibus, 2. Tim. 3. v. 6. Eadem est in hæreticis.

2. *Viarum perplexitate*, quam amat vulpes: sic hæretici non uno modo aggrediuntur rem, ut incautos homines decipiant.

3. *Vocis canina imitatione.* Verorum canum (hoc est doctorum) vocem imitantur hæretici, Math. 7. vers. 15.

Z. z. z.

4. Cir-

4. *Circa domos obambulatione.* Sic hæretici astuti sunt, vias doctrinarum perplexas habent, vocem ministrorum bonorum imitantur, & circa domum Ecclesiæ jugiter, capiendæ prædæ ergò, obambulant.

HÆRESIS COMPARATUR VENTO
acri, Eph. 4. v. 14.

1573. 1. *Ventus adificia subvertit:* ita hæresis spiritualis doctrinæ ædificium.

2. Vaniloqui in ventum verba proferunt, Job. 6. v. 26. ita hæretici & schismatici, 1. Tim. 1. v. 7.

3. *Ratione fugacitatis:* ita hæreses sunt fugaces, vanæ, non solidæ, 1. Cor. 3. v. 13.

4. *Ratione mobilitatis.* Ventus folia & leviora rapit, Job. 13. v. 25. paleas, Psal. 1. v. 4. ita hæreses seducunt infirmiores.

5. *Determinationis:* Nam ventis pondus dedit Deus, Job. 28. v. 25. ita hæreses serpunt pro Dei determinatione in puniendo, 2. Thess. 2. v. 10.

6. *Productionis:* Venti ex thesauris Dei producuntur, Psal. 135. v. 7. ita hæreses ex iræ divinæ thesauris, 2. Thess. 2. v. 10. Deut. 32. v. 34. Jer. 10. v. 13.

7. *Inanis finis.* Qui frustra aliquid agit, dicitur ventos pascere, Eccl. 5. v. 15. sic hæretici frustra docent, finem salutarem non assequuntur.

8. *Est etiam ventus quidam urens,* Am. 4. v. 9. Tales venti sunt hæreses, quæ urunt conscientias, in hoc seculo, 1. Cor. 3. v. 13. urent in futuro; nam maledicti, qui à præceptis Domini deciscunt, Psal. 119. v. 118.

HÆRETICI ÆDIFICANT ABSQUE
fundamento.

1574. 1. *Ob fundamenti verireprobationem.* Nam reprobant fundamentum Christum lapidem angularem, Psal. 118. v. 22. Ideoque lubricum est ædificium, quod non super petram fundatum, Matth. 7. v. 25.

2. *Ob eventum consequentem.* Qui enim absque fundamento ædificant, eorum tandem subvertitur ædificium: ita quicquid docent Hæretici, id tandem subvertitur vel à Satanâ tentante, vel scripturâ convincente.

HÆRETICI DORMIENTIBUS DOCTO-
ribus Ecclesiam spoliant.

1575. *David, dormiente Joabo, Sauli lanceam & scyphum abstulit,* 1. Sam. 26. v. 7. seqq. Ita arma Ecclesiæ spiritualia auferunt, dormientibus doctoribus hæretici.

HÆRETICI OVICULAS SUAS
vendunt.

1576. Zach. 11. v. 5. *Gregem suum pastores venundant;* Tales pastores sunt hæretici, qui seductos auditores suos infernalibus Ægyptiis venundant, ut perpetuo Diaboli servitio mancipentur, Matth. 2. 4. v. 10.

HÆRETICI IN PESSUNDANDA
Ecclesiâ conspirant.

1577. *Vulpes Simsonis capitibus divisa, caudis connexa, segetem incendebant,* Jud. 15. v. 4. seqq. Hæretici sunt vulpeculæ illæ, astutiâ; veniunt enim in vestitu ovium, caudis tamen certorum errorum connexi, ut cœlestis doctrinæ segetem devastent.

HÆRETICI A VIA DOMINI
abducunt.

1578. *Mali pastores ungulas ovium dissolvunt*, Zach. 11. v. 16. Hi sunt hæretici, qui auditoribus suis obstaculo sunt, quo minus recto pcedē in vijs Domini ambulent; inò ut trepidi ambulent, & pedes eorum dissolvantur ad lapidem offendiculi, Christum.

HÆRETICI ET IMPII SUB PRÆTEXTU
religionis peccant.

1579. Am. 8. v. 3. *Excogitant sibi instrumenta Muscæ, sicut David*, ita sub prætextu recti hæreticus saltitem, & impius pravitatem defendunt, qui crepant Davidem, dicentes: *Domine, Domine*, sed rejiciuntur, ut iniquitatem operantes, Matth. 7. v. 21.

HÆRETICI PRIMO BLANDIUNTUR,
deinde pungunt.

1580. *Aculeos in caudis habere dicuntur locustæ* Apoc. 9. v. 10. Ingenium hæreticorum depingitur, qui veniunt ad nos in vestitu ovium, adeoque blandiuntur; Postea tamen pungunt & vulnerant conscientias, qui aculeum gestant in caudâ, h. e. in extremo termino vitæ.

HÆRETICI SCRIPTURIS ABU-
tuntur.

1581. Jer. 12. v. 14. *Muscæ morientes perdunt suavitatem unguenti*, Eccl. 10. v. 1. Muscæ illæ morientes & perniciosæ sunt hæretici, quibus Evangelium est odor mortis ad mortem, 2. Cor. 2. v. 16. quique perniciosissimi in verbi divini unguentum perdunt, malè illud pro palliandis erroribus allegando, sic Diabolus, Matth. 4. Psal. 91.

HÆ.

HÆRETICI SCRIPTURAS PER-
vertunt.

1582. Jer. 12. v. 13. *Seminant triticum, & metunt spi-
nas.* Triticum Dei verbum est, quod ab hæreticis semi-
natur; manet enim semen Dei in se, etsi malus sit agri-
cola, cujus incredulitas fidem Dei non evacuat, Rom. 3.
v. 3. & nihil refert, quo fine quisquis prædicet, Philipp. 1.
v. 16. At spinas metunt hæretici, fructum suffocantes,
& conscientias pungentes.

HÆRETICI SANGUINOLENTI.

1583. *Cain ferro propugnabat sacrificium, non verbo,*
Genes. 4. v. 8. Ita hæretici sanguinolentis consilii
regnum propagare student, ut ad vivum imaginem pa-
tris sui, qui homicida est, & ex quo Cain fuit, 1. Joh. 3.
v. 12, exprimant.

HÆRETICI DILIGENTES
in seducendo.

1584. *Discurrentes vulpes Simsonis, Jud. 15. v. 5.*
hinc inde frumentum incenderunt. Sic hæretici hinc in-
de discurrunt, ut homines seducant, filios Gehennæ faci-
ant, Matth. 23. v. 15. Hinc Ose. 8. v. 11. *Multipli-
cabat altaria Ephraim,* ut hinc inde cultus idololatriæ
propagari posset.

PAPATUS SPIRITUALIS ÆGYPTUS,
Apoc. 11. v. 8.

1585. 1. *Nomine.* Tenebræ enim densissimæ erro-
rum in Papatu fuerunt. Tenebræ insitiæ, nequitia.
2. *Papatus afflixit veros martyres,* vide catalogum
testium veritatis. De Verorum Israelitarum peregrina-
tione & servitute Doct. Luth. in c. 12. Daniel.
3. *Liberatione,* ut Deus per Moysen liberavit Israeli-
tas; Ita nos ministerio D. Lutheri.

Zz 4

4. For-

4. *Fornax* quoque *ferrea* papatus fuit, respectu moris piorum, & persecutionis martyrum.

5. *Ægriudinum copia*, spirituales ægriudines sunt errores, qui multi in papatu.

6. *Ægyptii* tandem *persequentes submersi*: ita Papatus in inferno submergetur, 2. Theff. 2. v. 8.

7. Olim etiam *Ægyptii* dicebantur *Cham*, Pfal. 78. v. 51. *Cham* significat calidum; ita zelo ignorantie calidus est papatus. *Cham* fuit *illusor Noachi*, ita papatus veri DEI, quia Antichristus tollit se supra DEUM 2. Theff. 2. v. 4.

8. *Ægyptus* dicitur *Domus servorum*, Exod. 13. v. 10. Ita Papatus est domus servorum ventrilantium, temporalia quærentium, Apoc. 13. v. 17.

9. *Ægyptii* olim sacra sua à Mercurio se accepisse gloriabantur, *Ælian*, lib. 14. variar. histor. c. 34. Ita Mercurius papa est, ille jura dat suis, non tam nuncius Dei, quàm ipse Deus.

10. *Ægyptii de innumerabilibus* successionibus gloriabantur, Herod. Ita Pontificii de successionem Episcoporum, Bellarm. de notis Eccles.

PAPATUS SODOMA.

1386. 1. *Respectu Lothi*: *Loth* notat absconditum; ita in Papatu multi fuerunt, & adhuc sunt absconditi veritatis patroni. Vid. catal. test. ver. & D. Luth. in cap. 12. Dan.

2. *Clamoris*. Clamor Sodomorum ad Domini aures pervenit; ita Pontificii regni iniquitates tandem vindictam Domini efflagitabunt, Apoc. 6. v. 10. clamant animæ sub altari, Apoc. 17. v. 6. *Ebria est Babylon sanguine martyrum*; clamabit Abelis sanguis.

3. *Nominis*. Sodoma secretum eorum significat; ita pontificii affectu multa habent secreta. Vide scripto-

pores de secretis Jesuitarum. Colloquia Wegeri.

4. *Pluvia sulphurea*; Ita Deus super pertinaces affe-
clas Papæ pluet sulphure & igni, Apoc. 14. v. 10. cap. 19.
v. 20. cap. 20. v. 10, cap. 21. v. 8.

5. *Nefanda libidinis*. Hæc etiam in Italia adhuc vi-
get. Notum est Cardinalis illius Sodomix encomium.

6. *Pomorum Sodomiticorum*, quæ extrinsecus spe-
ciosa videntur, levi tactu pressa in cineres resolvuntur:
ita doctrinæ Pontificiæ extrinsecus speciosa, levi exami-
ne in cineres resolvuntur, Deut. 32. v. 32. *Vinea Sodomorum vinea eorum*. De fructibus in lacu Asphaltite vi-
deantur Josephus, Tacitus, & alii.

7. *Summa vastitatis*: ita in Pontificiorum doctrinis
summa vastitas, & horrendæ abominaciones,

8. *Malitiosa gloriationis*, Esa. 3. v. 9. ita de malefactis
Papæ sui intolerantissime gloriantur; Etiam si aliquot
mille animas in infernum detruderet Papa, ejus tamen
rei non esse eum redarguendum, nec dicendum: Papa
quid facis?

9. *Subversionis*. Quemadmodum Babel interitus
cum interitu Sodomorum comparatur, Esa. 13. vers. 19.
ita spiritalis Babylon suo tempore subvertetur, A-
poc. 17.

10. *Abominationis*, Jerem. 13. v. 14. ita qui caracte-
rem bestix acceperunt, abominabiles sunt, non sunt scri-
pti in libro vitæ agni, Apoc. 13. v. 8.

11. *Modi subversionis*: Absque opera humana Sodo-
mix subversi sunt, Thren. 4. v. 6. ita regnum Pontifici-
um non armis hominum, sed spiritalibus destructum,
est, de quibus, 2. Cor. 3. v. 4.

12. *Similium peccatorum*, Ezech. 16. v. 49. Eadem
in regno Pontificio.

13. *Summa securitatis*, Luc. 17. v. 28. ita maximè fe-

curi sunt pontificiæ Idolomanix propugnatores, donec adventu suo Christus aboleat filium perditionis mendacem, 2. Theff. 2. ψ . 8. cum patre illo mendacii, Joh. 8. ψ . 44.

14. *Lotbi oppressionis & inobedientia*, 2. Petr. 2. v. 7. ita in papatu multos pios doctores ferro & flammis sustulerunt.

15. *Filiarum Lotbi stuprationis intentata*: Filix hæc possunt esse imago piorum sub papatu, quibus spirituale stuprum inferre voluerunt & tentarunt, sed Deus sibi suos obsignaverat, Apoc. 7. v. 4. virgines spirituales manserunt, Apoc. 14. ψ . 4.

ROMA VERE EST BABYLON MYSTICA.

1587. *Ob conditorem*. Nimrod venator ædificavit, Gen. 10. ψ . 10. Babylonem: ita Romam, quæ Pontificia, ædificavit venator infernalis, Pfal. 91. non ex lapidibus vivis, 1. Petr. 2. sed leprosis, hoc est, hypocritis.

2. *Appellationem*. Babel significat confusionem. In regno pontificio, cujus Roma metropolis est, mera confusio divinarum humanarumq; scripturarum & traditionum, operum & justitiæ Christi, animæ & peccati.

3. *Linguarum confusionem*. Ita in Roma Pontificia linguarum confusio, Prophetarum & Apostolorum, qui confusi sunt turpibus mendaciis à pontificiis.

ANTICHRISTUS EST PARDUS.

1588. Apoc. 13. ψ . 2. *Bestia visa similis pardo, pedes ejus sicut ursi, os leonis*. Antichristus pardo comparatur, 1. Ob

1. *Ob peculiarem in oculos humanos furor em.* Idem est Antichristi, qui ideo verbum Dei oculos illuminans tollit, deliciis mundi effascinat, ut ne possit agnosci.

2. *Pellis varium colorem:* Sic Antichristus modò Papa, modò Rex est; modò pastor, modò miles, varios habet ordines.

3. *Astutiam.* Caput enim Antichristus, sicut pardus, abscondit, ne agnoscat, pietatis speciem prætendendo.

4. *Canis venatici speciem:* Sic Antichristus instar canis venatici, bona & animas hominum venatus est.

5. *Odoris suavitatem.* Pardus odoris suavitatem capit animantia: sic rerum temporalium amoenitate capit multos Antichristus, captos spiritali morte afficiet, Apoc. 13. v. 15. cap. 17. v. 12.

6. *Seruitatem & ferocitatem.* Eadem in Antichristo est, siue spectes regimen seculare, siue Ecclesiasticum, in quo crudelissima conscientiarum carnificina est (Utrumque enim sibi arrogat Papa) Huc spectant inquisitiones, lanienæ tot, ignis, funes, gladii.

7. *Vini cupiditatem.* Vino maximè delectatur pardus: Sic Antichristus vino scortationis spiritalis delectatur, quo se suosque inebriat, Apoc. 17. v. 4.

ANTICHRISTI OCCASUS.

1589. Esa. 14. v. 13. *In cælum conscendam, &c.*

1. *Talis Antichristus est, qui in cælum Ecclesiæ ascendit, sedens in templo Dei,* 2. Thest. 2. v. 4. solium suum super astra exaltavit, cum se contra omnes doctores effert, quippe omnia jura divina & humana in scriptura pectoris sui gerit.

2. *Sedit in monte conuentus: hic est mons Ecclesiæ, in quo*

quo convenimus ad laudes Dei prædicandas, Pſal. 12. v. 4. ſed ad infernum detrahetur, cum abolebit eum Dominus, 2. Theſſ. 2. v. 8. ad latera loci infernalis, ardentis fulphure & pice, Apoc. 19. v. 2. 3.

MIRACULA FAŁSA ANTICHRISTI
ejus hypocrifiſis.

1590. *Ignis ſplendor eſt in ſternutatione Leviathan,* Job. 41. v. 10. *De ore ejus lampades emittuntur. ſcintilla ignis procedunt.* Lampades hæc falſa miracula ſunt, quæ Antichriſtus jactat. Hæc ſunt ſigna mendacia, à quibus nos cavere juſſit Dominus, Matth. 24. v. 24. 2. Theſſ. 2. v. 9. Apoc. 13. v. 14. Pertinet huc hypocrifiſis Papatus, Apoc. 13. v. 11. *Beſtia habebat duo cornua. ſicut agnus, ſed loquebatur ut Draco.* Duo cornua agnina hypocrifiſin notant Pontificiam, beſtiæ enim figuram ad vivum exſcripſit: Ne te fallat figura agnina, cum ſe vocat ſervum ſervorum & minimum, beſtiæ hujus moderator Papa: Draco eſt & ſicut Draco loquitur: *Nemireris; in angelum lucis ſe transformat Satanas,* 2. Cor. 11. v. 14. Cur non & ejus mancipium? Verè Papa Draco eſt

1. *Ob potentiam hujus animalis.* Papa potentiſſimus eſt. à quo vera eccleſia ſæpè ita premitur, ut illi ingeminandum ſit ex Pſal. 44. v. 20. *Domine, cur nos inter Dracones percutus?* De robore & potentia Draconis, conſulti poteſt Nicephor. lib. 12. cap. 45. Plin. 8. cap. 14. Valer. Maxim. lib. 1. cap. 8.

4. *Ob ſibulum & flatum contagioſum.* Sibulum & flatum contagioſus eſt doctrina peſtifera, quæ animas hominum inſicit, nec permittit ſola fide intueri ſerpentem illum in cruce exaltatum, Joh. 11. & 3. cap. Ad flatum contagioſum pertinent reliqua omnia incentiva
ad

ad Papatum, quæ jactitant, qualia; Ecclesiæ Romano-Papisticæ amplitudo, majestas, opes, splendor: quæ omnia singulaque status sunt contagiosi, quibus hominum animi inficiuntur.

3. *Ob morsum.* Draconis Papalis morsus est conscientiæ flagellatio, quam sentire omnes oportet, quotquot meritis confisi, quocunque demum colore Jesuitico fucatis, vitam claudunt: Nulla enim medicina conscientiæ alia est, quam sola Christi vulnera.

4. *Ob venenum,* quod habet in lingua: Omne venenum Papa habet in doctrina. Unde defectio dicitur, 2. Thess. 2. v. 3. Vere doctrina Papistica est *venenum*,

1. Habens cum corde hominis Christiani ἀντιπάθειαν. Quæris quam? Dicam. Dubitatio & conjecturatio illa, (an sis in gratia apud DEUM) annon est venenum pestilentissimum? Certe, tale venenum non supeditat Pharmacopolium S. Scripturæ, Roman. 8. v. 1. 1. Joh. 3. v. 20. 2. Tim. 1. v. 12.

2. *Habens magnam efficaciam:* Venenum enim doctrinæ Papisticæ est vinum fortissimum, Apoc. 17. v. 4. cap. 18. v. 6. Intimam substantiam cordis humani penetrat, & (velut venenum) maximè cor inficit.

3. *Saporem blandientem & suavem,* quem mortis æternæ amarulentia consequitur, Apoc. 19. v. 2.

4. *Operationem specialem,* quæ in veneno est, nempe temperiem corporis tollere, dissolvere calorem nativum per erosionem, ut Scholæ Medicorum testantur: ita venenata Papatus doctrina, ordinem temperiemque corporis humani, hoc generis tollit, instituendo varios ordines Monachorum, Monialium, rapiendo ad se potestatem etiam gladii temporalis regno-

regnorum transferendorum, prohibendi matrimonii: ipsum etiam calorem nativum charitatis, quò liberi in parentes ferri debent, dissolvit, illos eosdem in Monasteria, ignavis parentibus, detrudit, & subditos odio in Magistratum, si is hæreticus sit, armat. Quæ omnia satis ostendunt, quàm efficax sit venenatæ doctrinæ Pontificiæ operatio.

5. *Ob somnum rarum*: Raro quoque Papalis Draco dormit, semper vigilat cum suis, ecclesiæ veræ ruinam machinantibus, incitantibus Christianissimos Reges ad bella, orthodoxamque veritatem opprimendam. Pertinet horsum cohors Jesuitica.

6. *Ob Elephantum excacationem*: Solent enim Dracones injecto oculis Elephantum pulvere, eosdem excacare: ita mundi hujus Elephantes (homines ventri deditos) vanò religionis fascino excacat Draco Papalis.

7. *Ob cristas*, quas Draconibus tribuit Plinius. Papa Draco est, serpens humi per humilem SERVI SERVORUM nomenclaturam: Idem erigens cristas per triplicem, quam gestat, coronam: Habet enim triplex regnum, *Potentia* in seculari brachio & duplici gladio: *Gratia* in indulgentiarum fictitiarum foro. *Glorie* in splendore Cardinalitio. Papæ cristæ sunt donatio illa Constantini, quam accepit. (ut intolerantissimè gloriatur, in jure Can. dist. 96. cap. 14. constant.) capitis universalis potestatem, principatus dignitatem, super omnes ecclesias dominationem, activam earundem illuminationem, palatium Lateranense, mitram regiam & coronam, Chlamydem purpuream, tunicam coccineam, omnia imperialia indumenta, omnia majestatis ornamenta: Quid his cristis addi potest?

Triplicem habet coronam, quia est Dominus in *caelo*, quod aperit; in *terra*, quam anathemate tangit, in *inferno*, in quo purgatorio præsidet.

MIRACULA AB HOSTIBUS

Ecclesiæ petuntur.

1591. *Pharao à Mose signa petebat*, Exod. 7. Ita ab Ecclesia vera signa petunt hæretici, quæ tamen fallacia temporibus ultimis, & Antichristi ipsis *τεμύρια*, 2. Theff. 2. Impium *pravæ generationis*, Matt 16. v. 4. postulatum.

HOSTES ECCLESIAE TAN-

dem excæcantur.

1592. Zach. 14. v. 12. *Gentibus adversum Ierosolymas pugnans hanc pœnam indixit Dominus, fore, ut oculi earum contabescant in foraminibus suis.*

1. Vera Jerusalem ecclesia est Domini, in qua sola vera pacis visio cum Domino, Rom. 5. v. 1. & cap. 8. v. 1.

2. Hanc contrapugnantes inimici sentient Dei plagam, ut excæcantur & in sensum reprobam tradantur, non absoluto Dei iudicio, sed iusto supplicio, Rom. 1. v. 24. & 28. & videntes non videant, Joh. 12. v. 40. Esa. 6. v. 9. in quibus & consimilibus locis V. T. non est *ἀντιλογικόν* sed *ἐκβατικόν*. Ita oculos Pharaonis contabit, ut in media Erythræi maris fluentia cæco impetu in suam ipsius perniciem rueret.

HOSTES ECCLESIAE CRUDELES

& sanguinarij.

1593. *Esau rubicundus appellatus & pilosus fuit*, Gen. 25. v. 25. Esau hostium ecclesiæ typus, qui persequentes Jacobum, hoc est, Christum in membris suis, Act. 9. v. 5. *pilosi* sunt ob agimorum sævitiam & esseram

cru-

crudelitate. *Rubicundi* sunt ob confilia sanguinolenta, quando cædem solum & sanguinem spirant. Actor 9. v. 1. Pl. 124. v. 6. 7. Psal. 79. v. 3. Hoc tamen solatio fit, Dominū suo tempore vindicaturum esse, Psal. 9. v. 13. Pl. 70. v. 10. Pl. 72. v. 14. clamabit ad eundem ille sanguis Abelis de terra, Gen. 4. v. 10. Clamemus modo cum animabus illis, Apoc. 6. v. 10. ita fiet, ut mulier illa ebria sanguine testium Jesu, Apoc. 17. vers. 6. ultricem Dei dexteram sentiat, Apoc. 10. v. 2.

ECCLĒSIA SANGUINE fundata est.

1594. Cant. 3. v. 10. *Salomonis solium purpureum fuit*: Christi veri Salomonis solium ecclesia est, in qua ille sedet regnum gratiæ gubernans; sed purpurea est, ob sanguinis Martyrum effusionem.

ECCLĒSIÆ PRÆSIDIUM Deus est.

1595. Esa. 4. v. 5. 6. *Creabit Dominus super omnem locum montis Sion, & ubi invocatus est, nubem per diem, & fumum & splendorem ignis flammantis in nocte, &c.*

1. Omnis locus montis Sion, & ubi invocatus est, ecclesia est, in quâ solum mons Sion, & locus, ubi Deus invocatur in spiritu & veritate, Joh. 4. v. 24.

2. Nubes illa per diem protectionem Dei significat: quemadmodum Deus Israelitas ducebat per nubem, Exod. 13. v. 21.

3. Fumus & ignis flammans in nocte, angelicum notat præsidium: ignis enim flammans præsentia angelorum symbolum fuit, 2. Reg. 6. v. 17. *Sanctissime Deus, nostra quoque Ecclesia locus montis tui Sion est; crea super hunc quoque, nubem, & ignem flammantem, in nocte, si quæ futura est, persecutionis & tyrannicæ oppressionis, ut nomen tuum in pace invocemus, Amen.*

CAP.